

Barberí: adéu a quatre segles de l'art de la fosa de campanes i d'escultures

La històrica foneria nascuda a Olot i traslladada a Riudellots de la Selva tanca els forns llastada per la crisi · L'empresa acomiada la pràctica totalitat de la plantilla, però es mantindrà activa per gestionar les patents de la marca Castej

La campana Llibertat, encarregada per l'ANC.

«El segell de l'empresa està format per aquests tres elements: una campana, una escultura i una olla. Espiritualitat, bellesa i aliment. Allò vital per a qualsevol ésser humà mínimament sensible». L'historiador Xavier Carmaniu, col·laborador de Diari de Girona, escriu aquestes paraules en el llibre Barberí. Història de la foneria artística Barberí (2014), en el qual repassa la trajectòria de l'empresa originària d'Olot i, fins ara, amb seu a Riudellots de la Selva. Ahir, Ramon Castej, el propietari actual, anunciava que l'empresa tanca: «Ens dol, però ens hi veiem obligats», declarava a l'Agència Catalana de Notícies. Que la fosa de campanes hagi anat a la baixa i que la demanda d'escultures per a espais públics, també, són els dos factors que han abocat a l'empresa al tancament.

La pràctica totalitat de la plantilla se'n va al carrer, però la firma, tot i tancar la foneria, es mantindrà activa per gestionar les patents de

la marca Castej, el fabricant d'articles de parament de la llar que comparteix seu amb Barberí. Ramon Castej lamenta que la crisi econòmica «massa llarga» hagi fet caure les comandes; de mitjana, els últims temps, de la foneria Barberí en sortien unes deu campanes l'any (les últimes, les del santuari dels Àngels i la de la Llibertat, elaborada a petició de l'Assemblea Nacional Catalana de la Garrotxa).

Als anys noranta, el ritme de producció era molt superior: la foneria elaborava una mitjana d'entre dues i tres campanes cada mes. Per tot plegat, la facturació anual de Barberí havia caigut a la meitat i, l'any 2015, es quedava en poc més de 139.000 euros. De la vintena de treballadors que havia tingut la firma, només en quedaven vuit. Així que l'empresa ja ha tancat els forns i la plantilla es dedica aquests dies a netejar el taller i els motlles de les escultures, alguns dels quals s'entregaran als artistes. A mitjan mes de desembre l'empresa dirà l'adéu definitiu a la fosa artística.

Campanes centenàries

La mateixa foneria recorda que, segons els historiadors Miquel de Garganta i Josep Ma Dou, els seus orígens es remunten a l'any 1544: «En aquella època, tres germans procedents d'Itàlia que recorrien pobles i regions treballant en l'art de fer campanes es van instal·lar a Olot. Al cap d'uns anys els germans van continuar el seu camí, però un d'ells, Miquel, el petit, es va casar amb una olotina i allà va fixar definitivament la seva residència. Segons Garganta i Dou, una de les primeres peces que sortí dels Barberí va ser la campana de Sant Miquel de Falgars, que datava de mitjan segle XVI». A l'escut de l'empresa, sota el nom de Barberí, s'hi fa constar l'any 1565. Més de quatre segles d'història que arriben al punt i final:

Al carrer Lorenzana d'Olot

Malgrat que l'inici de l'activitat es remunta al segle XVI, no es conserven excessives referències documentals de la feina d'aquells primers temps. Sí que n'hi ha, en canvi, d'algunes de les campanes que van fondre més endavant, com les del Capsec (1788), una de les dues de l'església de Sant Andreu del Coll (1797) o la refosa de la campana major de Sant Joan les Fonts (1817). Els Barberí, amb seu al carrer Lorenzana d'Olot i que ja eren prou coneguts a la Garrotxa i en l'entorn més proper, van voler mostrar la seva obra a l'Exposició Universal de Barcelona del 1888. Hi van muntar un stand i hi van rebre una medalla d'or per «la bellesa, perfecció i excel·lent sonoritat de dues campanes, una destinada al Mallol i l'altra a Sant Hipòlit de Voltregà». Tot i que la fosa de campanes va ser la seva activitat inicial i principal, hi ha constància que ja al segle XVII la Foneria Barberí elaborava cassoles de bronze, i que durant el segle XIX també s'hi creaven escultures importants. Se sap igualment que l'empresa ha fet fins i tot canons d'artilleria: «Durant la tercera guerra Carlina (1872-1876) es varen fondre canons per als dos bàndols en conflicte», expliquen a Barberí. Després de la Guerra civil, la fosa de campanes va tornar a ser l'activitat principal a la Foneria Barberí, perquè «moltes havien estat destruïdes per utilitzar el metall per fabricar armament».

La catedral de Girona

Segons els responsables de l'empresa, «les campanes de la catedral de Girona, que havien resistit guerres i invasions estrangeres, en són un bon exemple. No van sobreviure a la fúria inicial del conflicte bèl·lic i la família Barberí es va encarregar de fondre'n de noves l'any 1946». El segle XX és també molt important per als Barberí des del punt de vista de la fosa artística. En la primera meitat de la centúria, a més, s'hi elaboren obres que destaquen per la seva monumentalitat, com un dels grups de l'homenatge al Dr. Robert (alcalde de la Barcelona republicana), original de Joaquim Llimona; l'estàtua de la República, obra de l'escultor Viladomat; l'altar major del monestir de Ripoll, segons un projecte de Rubió, etc. Entre les obres d'aquella època, a l'empresa en remarquen dues: la imatge en bronze de Santa Elena, obra d'Eduard Batiste i Alentorn, que des del 1913 corona el cimbori de la Catedral de Barcelona, i la imatge del Sagrat Cor de Jesús, de Josep Miret, que corona des del 1950 el temple del Tibidabo, també a Barcelona.

Els Jocs Olímpics

El 1976, amb la mort de Pere Barberí i la posterior jubilació del seu germà lu, s'arriba al final de la nissaga fundadora. L'empresa va continuar funcionant en fer-se'n càrrec Ramon Castey Sala, un antic empleat format a Ripoll que havia marxat de la foneria per muntar una empresa de fosa d'alumini, però que va tornar per aportar una nova empenta a Barberí. En aquest procés va comptar amb la col·laboració dels seus fills Joan i Ramon. La foneria va tenir una intensa activitat relacionada amb els Jocs Olímpics de Barcelona i va obrir un procés d'internacionalització que la va portar a fondre escultures per a països tan diversos com Aràbia Saudita, Estats Units o el Japó.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/economia/2016/11/23/barberi-adeu-quatre-segles-lart/815970.html?utm_source=rss